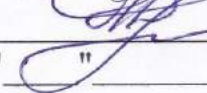

Полтавський Палац дитячої та юнацької творчості

ЗАТВЕРДЖЕНО

Начальник управління
освіти Виконкому
Полтавської міської
Ради

 Н.Г.Дорохова
" " 2013 р.

СХВАЛЕНО

Рішенням педагогічної ради
Палацу

Протокол № -
від "04" червня 2013 р.

Голова педради
 В.Д.Дрозд

УЗГОДЖЕНО

Завідуюча міським
методичним кабінетом

 І.В.Козлова

**Програма занять
гуртка «Словограй»**

Розробила:
керівник гуртка
Швець О.І.

Полтава-2013

З М І С Т

I. Пояснювальна записка	ст. 3
II. Навчально-тематичний план	ст. 5
III. Зміст програми	ст. 7
IV. Прогнозований результат	ст. 12
V. Література	ст. 13
VI. Обладнання	ст. 15

I. Пояснювальна записка

Мова і мовлення – це невичерпне джерело особистісного розвитку дитини, скарбниця усіх знань. На сьогодні своєчасно сформоване мовлення є однією з основних умов успішного навчання, особливо дітей шестирічного віку. Мовленнєвий розвиток молодшого школяра – складний психологічний процес, що є не лише простим відтворенням дитиною почутого мовлення. Мовлення передбачає наявність певних умінь і навичок адекватного користування мовою у конкретних ситуаціях, користування мовних і позамовних засобів виразності з метою висловлення власних думок, намірів, бажань та прохань. З практичного погляду – це бездоганно правильне володіння лексичними, фонематичними, словотвірними, стилістичними нормами літературної української мови. Саме в діяльності розвиваються мовленнєві навички і формуються мовленнєві вміння.

Створення навчальної програми обумовлено необхідністю оволодіння молодшими школярами основними чинниками культури мовленнєвого спілкування, а саме: культурою мовлення, виразністю мовлення та мовленнєвим етикетом.

Особливість даної програми полягає в тому, щоб задовольнити дитячу допитливість, залучити її до активного пізнання оточуючого світу, оволодіти способами пізнання зв'язків між предметами та явищами. І гуртківцям у цьому допомагає гра, яка є провідним видом діяльності у цьому віці. «Навчаємось, граючись!» - таким гаслом керується педагог під час проведення ігор-занять.

Навчальна програма реалізується у гуртку «Словограй», гуманітарного напрямку та спрямована на вихованців віком 5-7 років.

Навчальна програма побудована на основі навчальної програми з позашкільної освіти «Юні мовознавці», рекомендованої Міністерством освіти і науки України (Лист №1/11-5303 від 18.07.2007р.)

Метою навчальної програми є формування навичок виразного читання творів, підвищення рівня культури мовленнєвого спілкування, бажання спілкуватися українською мовою у повсякденному житті.

Завдання навчальної програми:

- формування культури мовленнєвого спілкування;
- удосконалення мовної практики;
- забезпечення правильного мовного розвитку дитини;
- розвиток мовного чуття, мовленнєвої активності та різних видів пізнавальної діяльності;
- виправлення мовних порушень;
- виконання творчих завдань мовленнєвого напрямку;
- виявлення і розвиток природних голосомовних даних;
- виховання у дітей глибокої поваги до України, рідного народу та його мови, культури, мистецтва;

- виховання у гуртківців самостійності, ініціативності, креативності, чемності, доброзичливості, чесності, взаємоповаги.

Художнє слово відкриває широкі можливості залучення дітей до духовних скарбів століттями нагромаджених талантом і розумом українського народу, а це є одним з найкращих і найдієвіших засобів збагачення духовного світу кожної особистості.

Програму побудовано лінійно-концентричним способом.

Навчальна програма передбачає 1 рік навчання:

1-й рік – початковий рівень – 144 год. на рік, 4 год. на тиждень

Програма передбачає проведення занять, читань, вікторин, змагань, заочних подорожей, бесід, конкурсів декламаторів, зустрічей з цікавими людьми, роботу з книгою тощо.

Методами опрацювання навчального матеріалу є дидактична гра,

Формами контролю за результативністю навчання є: підсумкові та відкриті заняття, опитування, участь у конкурсах тощо.

Програма має гнучку структуру, може трансформуватися відповідно до пізнавальних потреб вихованців та творчого потенціалу педагога. Зміст заняття може мати комбінований характер, з урахуванням інтересів й уподобань дітей.

II. Навчально-тематичний план
Початковий рівень
Перший рік навчання

Тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
ВСТУП	2	2	---
РОЗДІЛ 1. ТЕХНІКА МОВИ	12	24	34
1.1. Дихання	2	4	6
1.2. Функції голосу	2	4	6
1.3. Темп мовлення	2	4	6
1.4. Тембр голосу	2	4	6
1.5. Поняття про інтонацію	2	4	6
1.6. Наголос	2	4	6
РОЗДІЛ 2. ПОРУШЕННЯ МОВЛЕННЯ. ЙОГО КОРЕКЦІЯ	6	12	18
2.1. Правильна вимова звуків	2	6	8
2.2. Розвиток фонематичного сприйняття та уявлення	2	4	6
2.3. Вміння аналізувати звуковий склад слова	2	2	4
РОЗДІЛ 3. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ	14	20	34
3.1. Мислення і мова	2	4	6
3.2. Усне і писемне мовлення	2	4	6
3.3. Складання розповіді	2	2	4
3.4. Розмовна й літературна мова	2	4	6
3.5. Переказування художнього твору	2	2	4
3.6. Особистість мовця	2	2	4
3.7. Вміння спілкуватися	2	2	4
РОЗДІЛ 4. ОСНОВИ АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ	8	22	30
4.1. Сценічна мова	2	8	10
4.2. Сценічний рух	2	4	6
4.3. Види ходи	2	4	6

4.4. Жестикуляція й міміка	2	6	8
РОЗДІЛ 5. ДЕКЛАМАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО	8	14	22
5.1. Монологи	2	4	6
5.2. Діалоги	2	2	4
5.3. Декламування віршованих творів	2	4	6
5.4. Декламування прозових творів	2	4	6
ПІДСУМОК	2	---	2
Разом	52	92	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ВСТУП (2 год.)

Мета та зміст роботи гурта. Інструктаж з безпеки життєдіяльності.

РОЗДІЛ 1. ТЕХНІКА МОВИ (34 год.)

1.1. Дихання (6 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттям. Різновиди дихання – верхнє (ключичне), середнє (реберне, або грудне), нижнє (черевне, або діафрагмальне). Засоби індивідуального захисту органів дихання. Складання пам'ятки «Дихання під час мовлення».

Практична частина. Вправи на дихання: «Годинник», «Сурмач», «Каша кипить», «Потяг», «На турніку», «Насос», «Регулювальник», «Гуси летять». Гра «Снігопад», «Футбол», «Листопад».

1.2. Функції голосу (6 год.)

Теоретична частина. Висота, сила (тихий, середній, гучний), гнучкість та польотність голосу. Характеристика поганого голосу. Характеристика гарного голосу.

Практична частина. Корекційні і дидактичні ігри: «Зміни голос», «Передай образ голосом», «Впізнай за голосом», «Хто як кричить», «Упізнай, хто це?», «Тиха і голосна музика», «Відгадай звук» тощо.

1.3. Темп мовлення (6 год.)

Теоретична частина. Особливості швидкого, повільного і помірному темпу мовлення.

Практична частина. Оцінка дитиною власного темпу мови.

1.4. Тембр голосу (6 год.)

Теоретична частина. Класифікація: (тенор, баритон, бас), жіночий (сопрано, меццо сопрано, контральто), дитячий (альт – низький, дискант – високий).

Практична частина. Аудіозаписи голосів, артикуляційні вправи, інсценування казок.

1.5. Поняття про інтонацію (6 год.)

Теоретична частина. Функції. Види (оповідальна, оклична, питальна). Паузи-ритмічні (віршовані).

Практична частина. Читання віршованих та прозових творів. Промовляння скоромовок та чистомовок. Елементи психогімнастики.

1.6. Наголос (6 год.)

Теоретична частина. Визначення. Види (словесний, вільний, рухомий, нерухомий, фразовий). Функції наголосу. Слова, що перевіряються наголосом.

Практична частина. Дидактична гра «Що змінилося?», «Не помились!», «Та чи не так». Робота з книгою.

РОЗДІЛ 2. ПОРУШЕННЯ МОВЛЕННЯ, ЙОГО КОРЕКЦІЯ (18 год.)

2.1. Правильна вимова звуків (8 год.)

Теоретична частина. Особливості вимови голосних звуків. Особливості вимови приголосних звуків (твердих - м'яких, дзвінких – глухих).

Практична частина. Пальчикова гімнастика «Зайчики», «Мишка», «Кішка».

Дидактичні ігри «Жук-буквоїд», «Закресли неправильні букви», індивідуальна робота по картках, логопедичні ігри «Склади слова з розсипаних букв», «Пригадай назву тварини у якій є звук (р, л, з, с, ж, ш тощо).

2.2. Розвиток фонематичного сприйняття та уявлення (6 год.)

Теоретична частина. Слова-пароніми. Поділ слів на склади. Наслідування складів з певним звуком. Виділення окремого звука серед інших. Розрізнення на слух всіх звуків мови.

Практична частина. Логопедичні ігри та вправи «Що в кого», «Семафор», «Закінчи слова», «Жива азбука», «Хто швидше», «Утвори слова», робота з індивідуальними картками.

2.3. Вміння аналізувати звуковий склад слова (4 год.)

Теоретична частина. Диференціація і автоматизація звуків. Звуко-буквенний аналіз слів.

Практична робота. Дидактичні ігри «Запиши слова в клітинках», «З поданих букв вилучи зайву», «Лото», «Шнурок», «Заповни магічний квадрат. Робота у зошиті.

РОЗДІЛ 3. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ (34 год.)

3.1. Мислення і мова (6 год.)

Теоретична частина. Поняття. Характеристика. Складові.

Практична частина. Дидактичні ігри і вправи. Розгадування кросвордів, ребусів.

3.2. Усне і писемне мовлення (6 год.)

Теоретична частина. Особливості. Дві форми існування. Взаємозв'язок.

Практична частина. Дидактична гра «Перекладачі». Робота у зошиті. Робота з книгою. Виступи з повідомленням.

3.3. Складання розповіді (4 год.)

Теоретична частина. Поняття. Особливості.

Практична частина. Складання розповіді за картиною. Складання розповіді за поданим початком, кінцем. Складання розповіді за поданою основною частиною. Складання розповіді за творчою уявою.

3.4. Розмовна й літературна мова (6 год.)

Теоретична частина. Різновиди. Етика і етикет розмовної мови. Ефективність спілкування. Значення слів.

Практична частина. Робота з словником. Складання описів. Розгорнута відповідь на запитання. Словесні етюди.

3.5. Переказування художнього твору (4 год.)

Теоретична частина. Особливості переказування. Поняття: зачин, основна частина, кінцівка. Докладний та стислий перекази.

Практична частина. Переказування українських народних казок, оповідань В.О. Сухомлинського.

3.6. Особистість мовця (4 год.)

Теоретична частина. Зовнішній вигляд. Стиль поведінки. Вміння себе презентувати.

Практична частина. Самопрезентація (розповідь про себе). Виступ з повідомленням.

3.7. Вмінні спілкуватися (4 год.)

Теоретична частина. Конструкція речень.

Практична частина. Бесіда «Про культуру спілкування». Практикум «Формування зразкового мовлення».

РОЗДІЛ 4. ОСНОВИ АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ (30 год.)

4.1. Сценічна мова (10 год.)

Теоретична частина. Техніка сценічної мови. Характер і стиль.

Практична частина. Артикуляційні вправи. Етюди. Ігри-перевтілення «Я – предмет», «Я – директор» тощо.

4.2. Сценічний рух (6 год.)

Теоретична частина. Координація рухів. Імпровізація. Уміння володіти ситуацією.

Практична частина. Розігрування ситуацій. Інценування віршів, казок. Рольові ігри.

4.3. Види ходи (6 год.)

Теоретична частина. Дії у запропонованих обставинах. Рух під музику.

Практична частина. Розгляд ситуацій. Інценування мультфільмів, пісень.

4.4. Жестикуляція й міміка (8 год.)

Теоретична частина. Поняття. Особливості. Пластико-мімічна виразність. Реагування на зміну обставин.

Практична частина. Ігри-перевтілення. Психогімнастика. Пластичні етюди «Люстерко», «Крила», «Стрічка» тощо.

РОЗДІЛ 5. ДЕКЛАМАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО (22 год.)

5.1. Монологи (6 год.)

Теоретична частина. Особливості монологічного мовлення. Форми монологів (технічний, ліричний, монолог-роздум).

Практична частина. Словесні етюди. Робота з книгою. Творча гра «Ви в ефірі». Читання байок.

5.2. Діалоги (4 год.)

Теоретична частина. Особливості діалогічного мовлення.

Практична частина. Робота в парах.

5.3. Декламування віршованих творів (6 год.)

Теоретична частина. Особливості. Форми словесної дії у практичній риторичі.

Практична частина. Читання віршів. Конкурс декламаторів.

5.4. Декламування прозових творів (6 год.)

Теоретична частина. Особливості. Різновиди.

Практична частина. Читання п'єс по ролях, оповідань, уривків з улюблених творів.

ПІДСУМОК (2 год.)

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- принципи розподілу тексту на мовні такти;
- особливості читання прозових та віршованих творів;
- правила орфоепії;
- формули мовленнєвого етикету;
- лексичне значення слів.;
- правила ведення діалогу;
- стилі та жанри мовлення;
- основні складові культури спілкування.

Вихованці мають вміти:

- керувати мовою за допомогою дихання, голосу, темпу, тембру, дикції;
- користуватися правилами орфоепії;
- диференціювати звуки мови;
- поєднувати внутрішній емоційний стан і зовнішні виражальні засоби;
- володіти ситуацією, проявляти ініціативу;
- передавати підтекст творів за допомогою інтонації;
- розрізняти і виділяти структуру та основні засоби художньої виразності: динаміку і ритмічну послідовність, градацію та ретардацію (повторення) дій;
- переказувати художні твори;
- описувати предмети;
- складати розповіді;
- володіти навичками корекції та самокорекції мовлення, помічати та виправляти граматичні помилки.

Вихованці мають набути досвід:

- участі у конкурсах;
- виступи перед батьками.

ЛІТЕРАТУРА

Використана при розробці навчальної програми:

1. Білоусенко П.І., Пресненков Ю.О. Учїться висловлюватись. – К: «Радянська школа», 1990 - 126 с.
2. Вихованець І.Р. У світі граматики// Р. Вихованець – К: «Радянська школа», 1987 – 191 с.
3. Германов М. Книга для чтецов. – «Профиздат» - 1980.
4. Головашук С.І. Словник наголосів// С.І. Головашук - К: Наук. Думка, 2003 – 318 с.
5. Жовтобрюх В.Ф. Шкільний орфографічний словник// ВФ. Жовтобрюх – Харків; Веста; Вид-во «Ранок», 2007 – 384 с.
6. Іванішин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. – Дрогобич: «Відродження», 1994.
7. Львов М.Р. Риторика. – М.: Просвещение, 1995.
8. Методика розвитку мовного спілкування. Програма середніх спеціальних закладів. /Укл. Т.О. Пироженко – К., 1994.
9. Програма гуртка художнього читання для шкіл і позашкільних закладів. -К: «Радянська школа» - 81 с.
10. Цимбалюк В.І. Цікава етимологія// В.І. Цимбалюк/ Метод діалоги – 2007. - №2, с. 5-8

Рекомендована для педагогів:

1. Козачук Г.О Українська мова. Практикум. – К: Вища школа, 1991.
2. Логвинчук С.Л. Дидактичні ігри, вправи, творчі завдання: розвиток мовленнєвої компетентності дошкільників – Харків: Вид-во «Основа» - 2013.
3. Логопедична робота в освітніх закладах / Метод. Рекомендації та розробки з досвіду роботи загального методичного об'єднання учителів-логопедів – П: 2004.
4. Савченко М.А. Методика виправлення вад вимови фонем у дітей – 3-є видання, доповнене – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 160 с.
5. Тоцька Н.І. Дидактичний матеріал з фонетики. – К: «Радянська школа», 1991.
6. Черкашник Р.А. Художнє читання. Техніка та логіка мови (методичний посібник) – К: «Радянська школа», 81 с.

Рекомендована для вихованців:

1. Гринько В.Д. Букварик-веселик. Вірші, скоромовки, лічилки, загадки. – К: Веселка, 1990.
2. Дзюбишина-Мельник н.Я. Фольклор і розвиток дитячого мовлення. – К., 1992.
3. Дитячий фольклор. Народна творчість. – К: Дніпро, 1986.
4. Наша мова солов'їна. – К: Веселка, 1990.
5. Пономаренко Марія. Сонях. Лічилки, загадки. – Тернопіль. Підручники і посібники. 2008 – 48 с.
6. Українські прислів'я, приказки. – К: «Радянська школа», 1984.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

1. Столи
2. Стільці (по кількості дітей)
3. Дошка
4. Спеціальні маркери
5. Магнітофон
6. Дзеркала (по кількості дітей)
7. Наочний матеріал (демонстраційний і роздатковий)
8. Папки для занять
9. Література (для дитячого читання)
10. Маски-шапочки для творчо-імпровізованої діяльності
11. Логопедичні альбоми
12. Тематичні словники-мінімуми
13. Дидактичні мовні ігри